

Yrittäjyydestä kiinnostuneet korkeakouluopiskelijat uskovat yhä omaan yrittäjyysosaamiseensa

12.5.2025

William Gartner (1990) tarkasteli aikoinaan Delphi-tutkimuksen pohjalta yrittäjyyden määritelmää runsaasti keskustelua herättäneessä artikkelissa. Paneelin osallistujat eivät päässeet määritelmästä yksimielisyyteen, mutta prosessi tuotti listauksen yrittäjyyteen liittyvistä teemoista sekä yhä edelleen pätevän näkemyksen, että yrittäjyys on ilmiönä liian moniulotteinen puristettavaksi yhteen määritelmään. Yrittäjyysosaaminen on vähintään yhtä mutkikas ilmiö. Vuodesta 2016 Euroopassa on kuitenkin ollut laajassa käytössä yhteinen yrittäjyysosaamisen viitekehys EntreComp (Bacigalupo ym., 2016), joka kuvaa yrittäjyyden ja yrittäjähenkisen ajattelun keskeiset taidot. EntreComp hahmottaa yrittäjyyden ns. transversaaliseksi taidoksi, joka on tärkeä kaikilla elämänalueilla. Viitekehyksessä yrittäjyysosaaminen jakautuu kolmeen pääalueeseen: ideat ja mahdollisuudet (*Ideas and opportunities*), resurssit (*Resources*) sekä toimeenpano (*Into action*). Ideat ja mahdollisuudet -osa-alue keskittyy luovuuteen, visiointiin, mahdollisuuksien tunnistamiseen ja riskien hallintaan. Tämän osa-alueen vahvat taidot auttavat kehittämään uusia ideoita ja näkemään mahdollisuuksia ympärillään, mikä on olennaista innovoinnin ja liiketoiminnan kasvun kannalta. Resurssien osa-alue kattaa henkilökohtaiset ja aineelliset resurssit, kuten taloudelliset resurssit, verkostot ja tiimityötaidot. Jotta ideoita voi toteuttaa ja tavoitteita saavuttaa, on osattava hyödyntää ja hallita resursseja tehokkaasti. Viimeinen eli toimeenpanon osa-alue keskittyy suunnitteluun, johtamiseen ja toteutukseen.

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on kehitetty Entre Intentio -mittari, jonka käytännön tavoitteena on tunnistaa potentiaalinen yrittäjäksi ryhtyvien joukko mahdollisimman aikaisessa vaiheessa opintoja, jotta heitä voidaan tukea yrittäjyysideoiden eteenpäin viemiseksi. Samalla mittaria käytetään alkavaan yrittäjyyteen

liittyvään tieteelliseen tutkimukseen. Tässä artikkelissa tarkastellaan mittarin yrittäjyysosaamiseen liittyviä tuloksia.

Yrittäjyysosaamisen mittarissa kolme osa-aluetta

Opiskelijoilta on osana Entre Intentio -tutkimusta kysytty vuodesta 2019 alkaen myös yrittäjyysosaamisesta 15 väittämän avulla. Vastaajat arvioivat 7-portaisella Likert-asteikolla, missä määrin väittämä pitää paikkansa heidän kohdallaan. Väittämät on esitetty osa-alueittain taulukossa 1. Mittaria on käytetty myös aiemmassa tutkimuksessa (Joensuu-Salo ym., 2022).

Taulukko 1. Yrittäjyysosaamiseen liittyvät väittämät osa-alueittain

Ideat ja mahdollisuudet
Olen hyvä tunnistamaan uusia mahdollisuuksia saada asiat toimimaan paremmin.
Olen hyvä kehittämään luovia ja tarkoituksenmukaisia ideoita.
Olen hyvä arvioimaan ideoiden ja tekojen seurauksia ja vaikutuksia.
Kykenen aktiivisesti tavoittelemaan haluamaani tulevaisuutta.
Olen hyvä hyödyntämään ideoita ja mahdollisuuksia.
Resurssit
Minulla on vahva usko omiin kykyihini, joita myös kehitän.
En anna helposti periksi, vaan pysyn määrätietoisena.
Olen hyvä löytämään tarvitsemani resurssit.
Minulla on hyvä osaaminen talous- ja raha-asioissa.
Olen hyvä saamaan muita mukaan toimintaan.
Toimeenpano
Olen aikaansaava enkä pelkää haasteita.
Olen hyvä organisoimaan ja osaan laittaa asiat tärkeysjärjestykseen.
Osaan tehdä päätöksiä myös epävarmoissa tilanteissa, joihin liittyy riski.
Tiedän, miten verkostoidutaan ja rakennetaan tuloksellista yhteistyötä.
Osaan analysoida ja ottaa opiksi onnistumisista ja epäonnistumisista, omista ja muiden.
1=täysin eri mieltä, 7=täysin samaa mieltä

Väittämistä muodostettiin osa-alueittain summamuuttujat ja lisäksi kaikista yhteinen summamuuttuja yrittäjyyskompetenssi, joka kuvaa vastaajan kokonaisarvioita omasta yrittäjyysosaamisestaan. Kuten kuviosta 1 voi havaita, opiskelijoiden oma käsitys yrittäjyystaidoista on vuosien mittaan ollut laskusuunnassa sekä

yleisellä tasolla että kaikilla kolmella osa-alueella. Vuonna 2019 yrittäjyyskompetenssin keskiarvo oli 5,0 mutta vuonna 2024 enää 4,6. Ideoiden ja mahdollisuuksien osa-alueen keskiarvo on laskenut 5,1:stä 4,7:ään ja systemaattisesti heikoimmaksi arvioidun resurssien osa-alueen 4,9:stä 4,5:een. Myös toimeenpanon osa-alueella keskiarvot olivat laskeneet johdonmukaisesti.

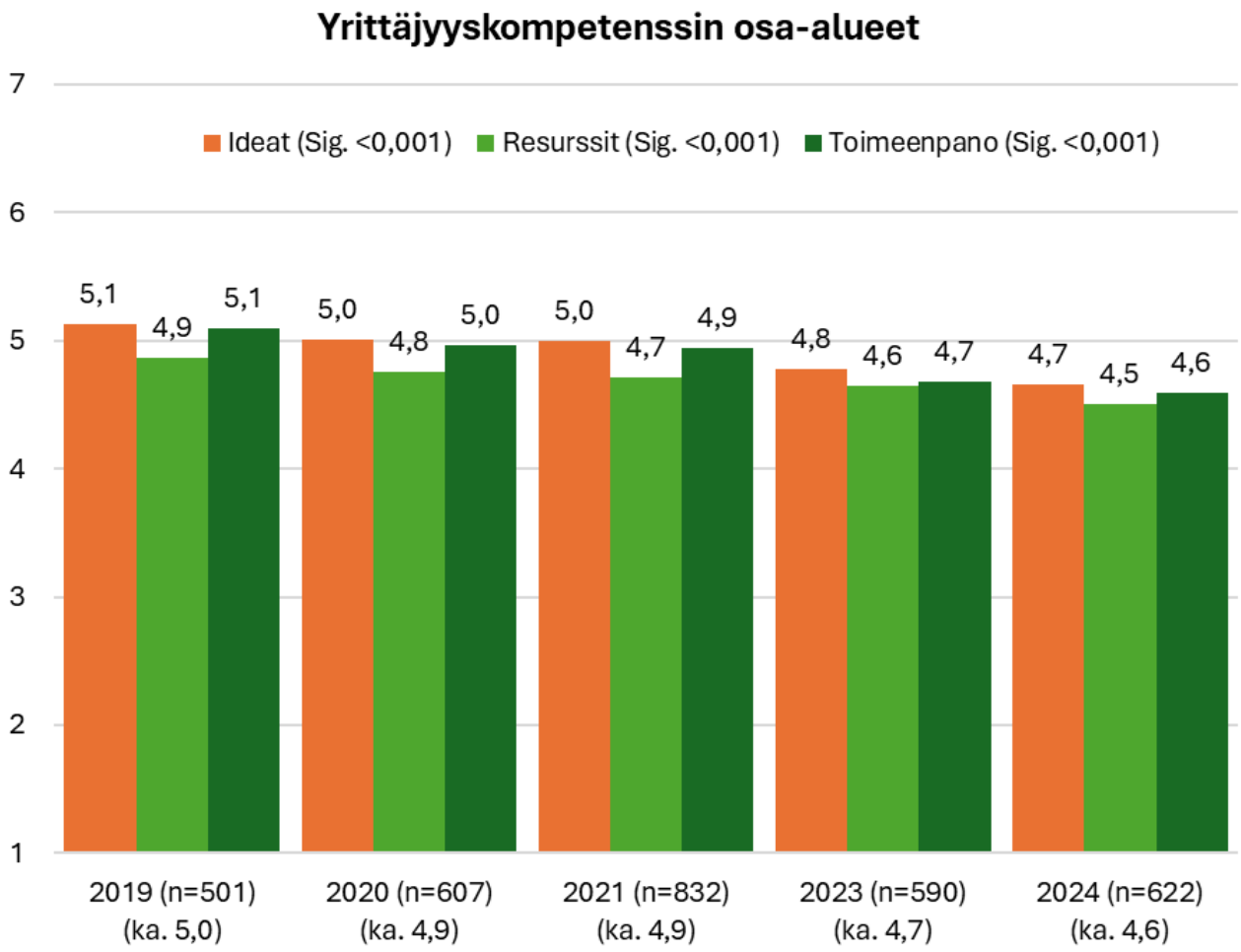

Kuvio 1. Yrittäjyyskompetenssin ja sen osa-alueiden keskiarvot mittausvuosina.

Laskuun voidaan hahmottaa erilaisia syitä. On mahdollista, että opiskelijat arvioivat nykyisin entistä kriittisemmin omaa osaamistaan, jolloin kyseessä olisi jonkinasteinen itseluottamuksen heikentyminen. Toisaalta voi olla kyse siitä, että yrittäjyyden opetus alemmilla kouluasteilla on lisääntynyt, jolloin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla on jo ammattikorkeakouluopintojen alkaessa selkeämpi ymmärrys yrittäjyydestä ja siitä mitä se vaatii, mikä puolestaan lisää ymmärrystä oman osaamisen mahdollisista puutteista.

Koulutusalojen välillä huomattavia eroja

Koulutusalojen välillä oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ero vuosien 2019 ja 2024 mittauksissa (taulukko 2). Vuosien välinen ero tuloksissa on sekin mielenkiintoinen: eniten yrittäjyyskompetenssin keskiarvo laski sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoilla (5,3:sta 4,3:een) sekä luonnonvara- ja ympäristöalan

opiskelijoilla (5,4:stä 4,6:een). Hieman pienempi, mutta selkeä lasku oli havaittavissa kulttuurialan, matkailu-, ravitsemis- ja talousalan sekä tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoilla. Yhteiskuntatieteen, liiketalouden ja hallinnon alan opiskelijoilla, joiden keskiarvo oli vuoden 2019 mittauksessa alhaisin, oli puolestaan pientä nousua. Yhdessä muiden alojen keskiarvojen laskun kanssa tämä riitti nostamaan alan keskiarvon parhaaksi vuoden 2024 mittauksessa.

Taulukko 2. Yrittäjyyskompetenssi koulutusaloittain vuosina 2019 ja 2024.

Tutkinto-ohjelman koulutusala	Yrittäjyyskompetenssi	
	2019	2024
	ka.	ka.
Kulttuuriala	5,0	4,4
Luonnonvara- ja ympäristöala	5,4	4,6
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	4,9	4,4
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	5,3	4,3
Tekniikan ja liikenteen ala	5,0	4,5
Yhteiskuntatieteen, liiketalouden ja hallinnon ala	4,7	4,9
Sig.	<0,001	<0,001

Tarkempi analyysi osoittaa, että myös vastaajan iällä on yhä enenevässä määrin merkitystä yrittäjyyskompetenssin kannalta (taulukko 3). Vuosina 2019–2021 keskiarvoissa ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa, mutta vuonna 2023 ero oli tilastollisesti melkein merkitsevä ($p<0,05$) ja vuonna 2024 jo erittäin merkitsevä ($p<0,001$). Vanhemmat opiskelijat arvioivat yrittäjyysosaamisensa vahvemmaksi. Ero näkyi erityisesti resurssien ja toimeenpanon osa-alueilla.

Taulukko 3. Yrittäjyyskompetenssi ja sen osa-alueet ikäryhmittäin.

Vastaajan ikä	Yrittäjyyskompetenssi (1–7)				
	2019	2020	2021	2023	2024
	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
20 v. tai alle	5,0	4,8	4,7	4,5	4,4
21 - 25 v.	5,1	4,9	4,9	4,7	4,6
26 v. tai yli	5,0	5,0	5,0	4,9	4,8
Sig.	0,740	0,108	0,150	0,034	<0,001
	Ideat (1–7)				
20 v. tai alle	5,0	4,9	4,9	4,6	4,5
21 - 25 v.	5,2	5,0	5,0	4,9	4,7
26 v. tai yli	5,2	5,1	5,1	4,9	4,9
Sig.	0,259	0,099	0,094	0,016	0,009
	Resurssit (1–7)				
20 v. tai alle	4,8	4,6	4,5	4,5	4,3
21 - 25 v.	4,9	4,8	4,7	4,7	4,5
26 v. tai yli	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Sig.	0,665	0,086	0,089	0,036	<0,001
	Toimeenpano (1–7)				
20 v. tai alle	5,1	4,9	4,9	4,6	4,4
21 - 25 v.	5,1	5,0	4,9	4,7	4,6
26 v. tai yli	5,0	5,1	5,0	4,9	4,9
Sig.	0,648	0,290	0,373	0,094	<0,001

Arviot omasta yrittäjyysosaamisesta heijastuvat myös toimintaan

Entre Intentio -kyselyssä keskeinen mitattava ilmiö on *yrittäjyysaikomus* eli intentio. Suunnitellun käyttäytymisen teorian (Aizen, 1991) mukaan käyttäytymistä edeltää intentio, ja mitä voimakkaampi on yksilön intentio, sitä todennäköisemmin toteutuu itse käyttäytyminen. Yrittäjyysaikomuksilla tarkoitetaan Entre Intentio -mittarissa sitä, missä määrin vastaajalla on aikomuksia valmistumisen jälkeen tai myöhemmässä vaiheessa uraansa ryhtyä yrittäjäksi ja kuinka todennäköistä on, että henkilö voisi ryhtyä yrittäjäksi. Yrittäjyysaikomusten

on todettu pysyneen vuodesta toiseen suhteellisen vakaina (Viljamaa ym., 2025). Lisäksi Entre Intentio -kyselyssä tarkastellaan perustamisaktiivisuutta eli sitä, kuinka moni vastaaja on tällä hetkellä perustamassa omaa yritystä (Joensuu-Salo ym., 2025).

Yrittäjyysaikomusten ja yrittäjyyskompetenssin välillä oli selkeä yhteys. Opiskelijoilla, joiden yrittäjyysaikomukset olivat korkeat (keskiarvo 5 tai enemmän), oli myös selkeästi korkeampi keskiarvo yrittäjyyskompetenssissa kuin muilla opiskelijoilla (taulukko 4). Erot olivat tilastollisesti erittäin merkitsevät kaikkina mittausvuosina.

Taulukko 4. Yrittäjyysaikomukset ja yrittäjyyskompetenssi.

Yrittäjyysaikomukset (1–7)	Yrittäjyyskompetenssi (1–7)				
	2019	2020	2021	2023	2024
	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Keskiarvo alle 5	4,9	4,8	4,7	4,3	4,3
Keskiarvo 5 tai yli	5,4	5,4	5,5	5,7	5,5
Sig.	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Vastaava yhteys vallitsee myös perustamisaktiivisuuden suhteen. Opiskelijoilla, jotka olivat mittaushetkellä perustamassa yritystä, oli selkeästi korkeammat keskiarvot yrittäjyyskompetenssissa kuin muilla (taulukko 5). Erot olivat tilastollisesti merkitseviä.

Taulukko 5. Perustamisaktiivisuus ja yrittäjyyskompetenssi.

Oletko tällä hetkellä perustamassa yritystä?	Yrittäjyyskompetenssi (1–7)				
	2019	2020	2021	2023	2024
	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Ei	5,0	4,9	4,8	4,6	4,5
Kyllä	5,5	5,5	5,7	5,8	5,4
Sig.	0,004	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Korkeat yrittäjyysaikomukset omaavien ja parhaillaan yritystä perustamassa olevien opiskelijoiden yrittäjyyskompetenssien keskiarvot eivät ole laskeneet samalla tavalla kuin muiden opiskelijoiden. Yrittäjyyttä todennäköisenä uravaihtoehtona pitävillä ja siihen vakaasti suuntaavilla on siten edelleen hyvä käsitys omasta osaamisestaan.

Johtopäätöksiä

Artikkelissa tarkasteltiin opiskelijoiden yrittäjyysosaamista heidän oman arvionsa pohjalta. Aineiston perusteella useimpien alojen opiskelijat arvioivat myöhemmissä mittauksissa oman yrittäjyysosaamisensa jossain määrin heikommaksi kuin ennen. Liiketalouden alan opiskelijoilla arviot sen sijaan olivat muuttuneet positiivisemmiksi. Samalla on hyvä huomata, että keskimäärin kaikilla koulutusaloilla arviot olivat kuitenkin selkeästi neutraalin tason (4) ylittäviä, mikä antaa ymmärtää, että useimmat opiskelijat kokevat omaavansa yrittäjyydessä ja yrittäjyyshenkisessä toiminnassa tarvittavaa osaamista. Tulokset myös osoittivat, että yrittäjyysosaaminen kasvaa iän karttuessa. Epäilemättä iän tuoma kokemus antaa varmuutta myös tällä osaamisen alueella.

Kiinnostava ja jopa huojentava ilmiö on, että yrittäjyysosaaminen oli edelleen vahvaa niillä opiskelijoilla, joilla oli joko aikomuksia yrittäjyyteen tai jo yrityksen perustaminen työn alla. Oliko kyseessä syy vai seuraus, sitä on aineiston perusteella mahdoton sanoa. Toisaalta yrittäjyysura todennäköisesti houkuttelee vastaajia, jotka kokivat omaavansa tarvittavat taidot – toisaalta yrittäjyydestä kiinnostuneet myös todennäköisesti kokivat yrittäjyysosaamisensa vahvaksi.

Tämä artikkeli on tuotettu Yrittäjyysaikomukset ja niihin vaikuttavat tekijät – tuloksia yrittäjyyspotentiaalin kasvattamiseen EP:llä -hankkeessa, jota on rahoittanut Töysän Säästöpankkisäätiö.

Anmari Viljamaa
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Marja Katajavirta
asiantuntija, TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Aiemmin sarjassa julkaistu:

Entre Intentio -mittarilla kerätty data ainutlaatuinen maailmassa | Julkaisut@SEAMKOpiskelijoiden yrityksen perustamisaktiivisuus noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana | Julkaisut@SEAMKViidenneksellä opiskelijoista mielessä idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa uutta liiketoimintaa | Julkaisut@SEAMKOpiskelijoiden yrittäjyysinto ei ole yleisistä talousnäkymistä kiinni | Julkaisut@SEAMKKestävän yrittäjyyden osaamisessa korkeakouluopiskelijoilla vielä kehitettävää

Lähteet

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational behavior and human decision processes*,

50(2), 179–211.

Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van Den Brande, L. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. EUR 27939 EN. Publications Office of the European Union; 2016. JRC101581. https://dx.doi.org/10.2791/593884

Gartner, W. B. (1990). What are we talking about when we talk about entrepreneurship? *Journal of business venturing*, 5(1), 15–28. https://doi.org/10.1016/0883-9026(90)90023-M

Joensuu-Salo, S., Viljamaa, A., & Varamäki, E. (2022). Testing the EntreComp framework and its relation to start-up behaviour in seven European countries. *Journal of small business and enterprise development*, 29(6), 920–939. https://doi.org/10.1108/JSBED-04-2021-0156

Joensuu-Salo, S., Katajavirta, M., & Viljamaa, A. (2025). *Opiskelijoiden yrityksen perustamisaktiivisuus noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana.* @SEAMK verkkolehti. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/opiskelijoiden-yrityksen-perustamisaktiivisuus-noussut-viimeisen-kymmenen-vuoden-aikana/

Viljamaa, S., Katajavirta, M., & Joensuu-Salo, S. (2025). *Opiskelijoiden yrittäjyysinto ei ole yleisistä talousnäkymistä kiinni*. @SEAMK verkkolehti. linkki tähän